

A MUNKA

XVIII. évfolyam, 38. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1940 szeptember 14

ÁTALAKULÓ ROMÁNIA.

Két évtizedes küzdelem második fejezete záródott le a belvederei döntéssel. Honvédeink már birtokukba vették a döntőbírák által Magyarországnak juttatott területet és ma már magyar járőrök végzik szolgálatukat a Kelet-Kárpátok határsővényein. Ami az elmúlt napokban Erdélynek visszatért részében történt, nem volt ünneplés, hanem a tömegek mámorbafulladó extázisa, élénk bizonyosságuk annak, hogy milliók tömegek nemzetiségre való különbség nélkül várták azt, ami bekövetkezett.

Románia ma megközelítően elfoglalta megillető helyét. A változások természetesen belső életében sorsdöntő mértékben éreztették hatásukat. Teljes felszámolása következett be az elmúlt uralomnak, mely angol és francia érdekeket szolgálva, nem akart tudomást szerezni azokról az átalakító erőkről és eszmékről, melyek ellenállhatatlanul közelednek Európában végső győzelmük felé.

A sorozatos területi veszteségek — melyek elutasításához a román hadsereg nem érzett elegendő erőt — az eddig folytatott kül- és belpolitika teljes felszámolásához vezettek. Erőszakkal és vérrel lefört mozgalmak támadtak életre és vették kezükbe az ország irányítását. Károly román király kénytelen volt utat engedni a változásoknak és lemondani a trónról, hogy másodízben is meneküljön országából, miközben vonatát sortűzzel árasztották el. A román állam tényleges ura pedig Antonescu tábornok lett államvezetői címmel, a trónra az eddigi trónörökös, Mihály nagyvajda került. A változás eredménye a tengelyhatalmakhoz való tökéletes hozzádomulás igyekezete és a tekintélyuralom bevezetése. Az elmúlt rezsim teljes felszámolásával együttjár a felelősségrevonás. Általános tisztogatási akció kezdődött, mely az állami élet minden ágazatát átfésüli. Külön felülvizsgálják a politikai életben szerepeltek működését, vagyonnuknak eredetét és vizsgálatot indítanak mindazok ellen, akik támogatói voltak az elmúlt uralomnak. Már eddig is számos letartóztatás történt.

Amíg belpolitikai részről egy mást követik a gyors intézkedések, melyek a tengelyhatalmakhoz való tartozást igyekeznek kidomborítani, addig másrészt alig veszik figyelembe ezeknek a hatalmaknak belvederei döntését. A visszatért területek átadása megállapodászerűen megtörtént ugyan, de a feltételeket román rézről nem tartották be. A bécsi döntés ítélszövege szerint a kiírtított területeket használható állapotban tartoznak elhagyni és a visszamaradó magyar lakosságnak ugyanazokat a jogokat

kötelesek megadni, melyekkel a románok is rendelkeznek. Itt pedig az előírás és a kivitelezés között igen jelentős eltérés mutatkozik Magyarországra és a Romániában maradt magyarság sérelmére.

Bevonult csapataink és a velük együttthaladó közüzemi szolgálatosak Erdély visszatért részében megrongálva, elpusztítva találtak azokat az intézményeket, melyeket hibátlanul kellett volna megkapnunk. Vándál pusztítás nyomai látszanak mindenütt. Kielégületlen bosszúról tanuskodnak ezek a rombolások, de céljukat nem érték el, mert legyen bár vasutról, vagy postáról szó, a károkat, ha ideiglenesen is, rövid idő alatt helyreállítottuk, úgyhogy az összeköttetés az anyaország felé órákon belül

megindulhatott. A kártérítésre vonatkozó jogunkat feltétlenül érvényesíteni fogjuk.

A másik aggasztó tünet az, hogy a Romániában maradt magyarokat állásaikból sorozatosan elbocsátják és őket ősi otthonuk elhagyására akarják kényszeríteni. Vegye tudomásul Románia, hogy a magyar kormány a Magyarországon élő román kisebbséggel szemben politikáját pontosan ahhoz szabja, miként alakul a visszamaradt magyarok helyzete.

Reméljük, hogy csupán muló jelenségekről, — melyek az átalakulás együttjárói, — van szó és román részről a jövőben nem tesz lehetetlenné azt a békülekeny szellemű politikát, melyet a magyar kormány folytatni szándékozik.

A gép és a nyersanyag.

A második világháború legfontosabb kérdése — amint látjuk is — a nyersanyag biztosítása. A technikai haladás már békében is megkövetelte a nyersanyagok világcseréjét és tökéletes kihasználását. Békében a nyersanyagok kihasználása és elosztása a földkerekség annyira összebogozódott kapcsolatainak egyik legnagyobb példája volt. Mihelyt kitört a háború, ezek a kapcsolatok szétszakadtak. A nyersanyagok nincsenek egyenlő arányban elosztva a világon s innét van az, hogy nyersanyagbőségű egyes országokat vérmes reménykedéssel, más országokat meg elkeseredéssel s a világ javai egyenlő elosztásának vágyával töltött el. A gyersanyagokban gazdagabb országok nyugodtabban nézhetek a háború elé és

könnyen ringathatták magukat abban a hitben, hogy tovább bírják a háborút, mert tovább tart a nyersanyaguk; a nyersanyagokban szegényebb államok meg ezért törekcszenek a háboruban minél gyorsabb és minél átütőbb eredményre, hogy így ellensúlyozzák egyenlőtlen helyzetüket.

Békében is, háboruban is a technikai haladásnak a gép az alapeleme; a géphez pedig nemcsak ember kell, de nyersanyag is. A gép átalakította egész életünket és szorításától többé nem szabadulhatunk. Gép és nyersanyag kérdése így lesz végül is nemcsak a háború, de a béke legfontosabb kérdésévé, a haladás problémájává is, hiszen — ha a gép a háboruban rombol is, — úgy teszi békében a gép jobbá, szebbé, kényelmesebbé

az életet. Nyersanyag és gép kérdésénél azonban sohasem szabad elfelejtenünk: nem a gép, a nyersanyag, a technika az első, hanem az ember, akinek uralmáért és javáért van a technikai haladás. A nyersanyag kérdése így lesz a béke és az emberiség problémája is.

Ma persze elsősorban a háborus vonatkozásokra figyelünk, de készen kell állanunk a tétellel szemben már jóelőre akkorra is, mikor majd a termelés és a munka visszatér békés állapotaiba és ahogy most a nyersanyag kérdése öldöklő hadigépek gondja, úgy lesz majd a kezdődő új békében ez egy új emberi termelés, arányosítás, méltányosság gondja is, egy új emberiség gondja, hogy egyenlő, igazabb arányban osztassanak el a világ termékeit. A nyersanyag-kérdés háborus vonatkozásai azonban megtanítottak jó csomó dologra, melynek majd hasznát vehetjük egy új, békés, építő munka idején.

Magyarország a háború peremén él s a háború kérdései hovatovább a mi kérdéseink is. Innét van, hogy Magyarországon is akkora figyelemmel foglalkoztak szakértőink a nyersanyag kérdéssel. Egész sereg érdekes könyv és kiadvány jelent meg, mely ezt az eddig alig méltatott kérdést megmagyarázza a magyar közönségnek. Persze akadnak selejtesebb és könnyebb fajsúlyú kiadványok is, melyek kihasználják az érdeklődést és az aktualitást. Említsük meg ennek az irodalomnak java termékeit. Dicsérjük meg Juhász Vilmos alapos könyvét, *Vághidi Ferenc* gondos és pontos analízisét, melyeknél jobb tájékoztatást a magyar közönség alig kaphatott. *Kürthy Sándornak* az olaj nemzetközi kérdéséről és annak messziágazó összefüggéseiről szóló, szakszerű tanulmánya éppen annyira fontos, mint *Kecskő Istvánnak* legutóbb megjelent szakszerű és részletes ismertetése, melyek az összességet bőszégesen fellelelik.

Ezeknek az okos könyveknek példája is mutatja: a háboruban is mennyire tanulunk s a háboruban szerzett tanulságok majd a béke és a munka éveiben válnak igazán hasznunkká.

(—dny.)

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Most már hazamegyek...

Írta: KISIGMÁNDI GÉZA.

Ezt a levelet követként küldöm előre.

Huszonkét esztendő óta most irhatok először szabadon. Bizonyára ez az oka annak is, hogy meg-meg kellett állnom már idáig is, mert úgy elhomályosodott előttem a papiros, hogy összefolytak a sorok, elmosódtak a betűk a könyveimtől.

Nem szégyenlem bevallani, hogy embrenyi ember létemre így elérzékenyültem. Az összegyülemlett indulat most szabadult fel bennem, amikor hallottam a harangok zugását és úgy vágott bele a lelkembe a piactéren a rádióban felcsattant éljenzés, hogy csak ráborultam az asztalra... Aki látott már férfit zokogni, aki tudja, hogy minden ember életében akad olyan pillanat, amikor idegzete a pattanásig volt feszültségben elernyed és összeomlik, az nem dob rám követ.

A kislányom itt áll mellettem és simogatja a fejemet. A feleségem ráhajol a kézimunkájára és a finom csipkével áztatja fel a könnyeit, pedig Erdélyt csak az én szavaimból ismeri...

A helyszíni közvetítés annyira eleven, hogy oda tudom képzelni Édesapám is a házunk ablakába. Látom, hogy rátámaszkodik a párkányra, iparkodik lenézni az emeletre és keresi a dallás honvédek között a fiát, de ellepik szemét

a könnyek és csak hullámkzik a lelke a nagy felszabadulás zsongásában, nyolc keserves évtizedet megért teste pedig anyagtalanra válna olvad bele a nagy-nagy magyar örömbé...

Nem mehettem haza Édesapám, mert itt tart a trianoni országban a kötelesség. Nem öltöttem fel régi honvéd ruhámat, mert „kinőttem” belőle huszonkét esztendő alatt. De a kardom ott van. Kivettem a szekrényből és megcirógattam megbarnult arany bojtját. Igaz ugyan, hogy ezt már itt vettem és nem otthon Barát Lajos boltjában, mert az elsőt, amikor kineveztek zászlósnak, ott kötöttem fel a derekamra, de most már megvallíhatom, hiszen ha házkutatások során nem találták meg, akkor még mindig ott van, ahova titokban eldugtam. A löstálóban a Baba (hej, amikor még lovagolni tanítgatott azon az okosszemű kecses kis sárga kancán!) jászola alatt jó méternyi mélységben töltényes ládában ástam el. Vetesse ki és ne haragudjék, hogy ilyen kellemetlenséget készítettem elő vele, de nem volt szívem megválni tőle... Pedig ha a csendőrség megtalálja...!

Azután még rejteget valakit a házunk. Fent a padláson az uri szoba fölött a hátsó nagy gerenda repedésébe rejtettem el a leveleimet. A legtöbbje tábori lap, mert hiszen a barctéren kézbesítették. Aki írta, már asszony...

Tudja Édesapám, hogy szokve bujdosom el hazulról. Fekete Bandi elhozta azt a fényképet is, amelyet akkor készített a kapunkról. Nagytőval el tudtam róla olvasni az oláh és magyar nyelvű parancsot, mely szigorú utasítást tartalmaz arra, hogy élve vagy halva adjanak

át a csendőrségnek. Aki hallgat rá, pénzt jutalomban részesül. Hát ezért nem mentem haza, bár azóta többször hirdettek a regát fővárosában közkegyelmet minden politikai és katonai bűnösnek. Most még tartozom egy vallomással. Kara Viktor akkoriban (1919. decemberének első hetében) Szalóiban szolgált a román megszálló seregben. A pályaudvar parancsnoka volt. A nagy izgalomban elaludtam a váróteremben és elment a recsegő fahídon a vonat Szolnok felé. Ott ténferegtem a sinek között és elfogtak. Bevezettek a parancsnok elé. Megkövültem bámultuk egymást. Hiszen talán még emlékszik rá Édesapám, hogy a Monto Gabriellén Kara Viktor súlyosan megebebe-sült és én másztam ki érte a tábori őrsre. Hát most ellenséggént kerültünk szemközt. Lenyelte az indulatát és felém nyújtott kezével hirtelen kiharancsolta a román bakát a szobából, azután a nyakamba borult... Aztán úgy intézkedett, hogy átmehettem a Tiszán a Nemzeti Hadseregbe. Viktornak majd akkor köszönöm meg ezt a bátor tettét, ha hazamegyek és átugrom hozzá. Most már nem lesz neki kellemetlensége belőle, ha meglátogatja a volt kenyeres pájtása. A volt előkelő román köztisztviselőt...

Hazamegyek Édesapám, de ne nehezeltessen meg érte, ha a pályaudvarról előbb felkanyarodik majd az utam a Rózsahegyre. Így ősi időben — emlékszem még jól — ott szoktak gyülekezni a fecskék, mielőtt nekivágnak a rettentő nagy utnak. Ott az örökké megbékeltek csendes birodalmában beszélnek meg vándorlásuk részleteit... En is odatartok, hogy beszámoljak erről a huszonkét esztendő-ről az Édesanyámnak...

Kaptuk az alábbi levelet:

Tek. Szerkesztőség!

Sziveskedjék helyt adni alábbi, — úgy érzem — általánosnak mondható panaszomnak.

A m. kir. áll. kereskedelmi középiskola, mint a kultuskormányzat által, nemtelgazdasági és kulturális szempontból nagyfóntosságúnak nyilvánított és propagált iskolatípus vezettetett be városunkban is. Amint a tanulók nagy száma mutatja, a kellő érdeklődés meg is van, azonban a szegényebb néposztály gyermekei részéről.

A mult iskolai évben a keresk. isk. I. o.-ban teljesen új tankönyvek vezettek be iskolánkban, amelyeket használt állapotban megszerezni nem tudtunk, de amelyeket az iskolai év végén eladni sem lehetett, mert az I. o.-ban ezidén is teljesen új könyvek bevezetését rendelte el az illetékes tanügyi hatóság.

A most megnyílt II. évfolyamban ismét teljesen új könyvek vezettek be azzal a figyelmeztetéssel azonban, hogy a jövő iskolai évben ezek sem lesznek használhatók, mert teljesen új könyvek fognak kötelezővé tétetni. A jelenlegi új könyvek beszerzési ára 50—60 pengőt tesz ki, amin kívül bizony még egyéb kiadások is terhelik a szülőket.

Ennek nyilvánosságra hozatalát a többi magamfajta, szűk anyagi helyzetben levők nevében is kérem azzal a céllal, hogy illetékes helyen panaszaink orvoslását elősegíteni sziveskedjenek.

A használatban levő új tankönyvek tartalmi részét, hogy azokban mennyi az új, vagy ujitott anyag, nem ismerem, de, hogy 4, 5, 6 pengő tulságosan sok egy középiskolai tankönyvért, azt mindenki kell, hogy elismerje.

Sajnos a tankönyvek tulságosan magas áráról sok szó esett már országszerte.

Az általános drágulás mellett a gyermekes szülők gondolai ezzel is tetelesen megnőnek.

A szives közlésért sorstársaim nevében is hálás köszönetet mondva, maradtam Szerkesztő Ur tisztelője:

Egy többgyermekes apa.

Itt van a tárcámban a fénykép, de már annyira leázott-lekopott róla a kereszt és a virág, hogy csak én ismerem meg. Tudom, hogy két szerető karját úgy tárja felém, mint mozdulatlan márvány keresztjének két szára. Odaborulok majd és tudom, hogy megbicsaklik a térde a kislányomnak és feleségemnek is, akiket sohasem láthatott... Ne féljen Édesapám mire hazaérünk, nem lesz piros a szemünk és nem fog lógni a fejünk szomorúan. Ott azon a drága siron elpanaszolom, elmondok, ami azóta történt velem. Azt sem titkolom el, hogy az ő lelke lobogott mindig felettem, ha még megbotlottam, az ő szellem-kezebe kapaszkodtam és nem estem el soha. Emelt fejjel, tisztá lélekkel lépem majd át a szülői ház küszöbét, mert nem hoztam szégyent a családra...

Csak attól félek, hogy ennyi idő multán csalódnai fog bennem, mert nem a huszonegy éves kemény öklő, merész

Álljunk meg egy percre!

Tudom, hogy ma a világraszóló események tartják izgalomban az idegeket a szerény helyi kérdések nem tarthatnak számot az ujjongó vagy kesergő köz véleményére. Husz éve álmodott magyar álmok öltöznek a valóság szin pompás ruhájába, hogy e könnyes magyar éjszakán át minden bánatot, minden keserűséget, minden megpróbáltatást feledtél mosolyt, vidámságot varázsoljanak a magyar arcokra. Vidámságot, mosolyt, hisz több mint két millió testvér kezéről hullott le a rablánc, több mint 40.000 négyzetkilométer ezer éven át magyar vérrrel, magyar könnyel áztatott föld tért vissza Szent István országához.

Mégis álljunk meg egy percre és szenteljünk néhány gondolatot a Salgótarjáni Ferences plébániának és rendháznak.

Még akkor volt, amikor városunk a magyar fájdalom véres csónkja volt, hogy az évszázadok magyar sorsában leghűségesebb barátunk, Szent Ferenc rendje ideküldötte egyik legkiválóbb fiát P. Réz Mariánt, hogy itt a végeken alkosszon hajlékot az Istennek. Hajlékot, amelynek melege átsugároz a csónka magyar határokra és magához öleli a tul, rabságban vergődő testvéreket. Nem beszélék arról, hogy P. Marián hogy tett eleget a megbízásnak, mert erről beszélnek a tények. Tudtuk mindnyájan, hogy P. Marián ideje a rendi szabályok szerint lejárt és ő Salgótarjánban eddigi tisztjét be nem töltheti. Hiveinek nagy részében ez a tudat azt a rejtett aggodalmat váltotta ki, hogy elhelyezik innen.

Azóta megtörténtek a dispoziciók és P. Marián mint plébános itt marad. Itt marad P. Rogér és P. Szerém is, maradtak az eddigi testvérek is. Házfőnöknek idehelyeztetett P. Xavér.

Elszakadtak a véres trianoni határok rabláncai s a magyar honvédek dübörgő lépte jár a rabságból felszabadult földeken. A honvédek nyomában menetelnek azok a jó magyarok, akiket otthonukból magyarságukért nem rég üldözött ki a zsarnok oláh. Ezek között a menetelők között van egy kedves ferences atya P. Odorik, akit rövid itt tartózkodása alatt megszerettünk. Megszerettük benne Erdély lelkét, a felszabadulás ren-

Két végét.

Aminap kibaszáltam a régen nélkülözött napsütést s kirándultam a várost uraló hegyre. Elöttem az ösvényen két uriember halad s közben igen hevesen politizál, aztán az egyik sóhajva körülnéz és így szól:

— Borzasztó, hogy az ember ezt a gyönyörű öszt nem élvezheti a sok izgalom miatt. Szinte észre sem veszük, milyen szép, derűs szeptemberünk van, attól a sok mindenféltől, ami az ember egész idegzetét feszültségben tartja.

A másik uriember ránéz az elsőre és mosolyogva mondja:

— Ugyan kérlek, éppen megfordítva áll a dolog. Ha már ennyire izgalmas

tekintetű és akadályt nem ismerő ifju áll majd előtte, hanem — hát Istenem! — kigyomlátták a hajamat az évek, szarkalábakat szőtt a szemem sarkába a gond és meghalkult a szavam. Nem olyan erős már a kezem szorítása sem, csak a lelkem maradt változatlan.

Kimegyek majd a kertbe, megnézek minden talpalatnyi rögöt, teleszivom a tudómet a Malatő tisztá édes illatával és tudom, hogy majd együtt csordul ki a könnyünk, amikor megállunk a megint magyarrá lett ősi földünkön...

Jaj — még van egy titkom, amit eddig rejtgettem. Édesapám én loptam onnan a kertünkben valamit. Ne haragudjék érte, azon a zimankós éjjelen, amikor kisurrantam az előszobából, mert az utcán már kopogott a román csendőr patkója, mondom, amikor lecsapott rám a Szamos jeges lehelete, behúztam a nyakamat és megbotlottam. Miközben feltápaszkodtam, megmarkoltam a földet és a

dületlen hitét, a hazaszeretet csodálatos ujjongását.

Megy a vonat be a csónka ország szíve felé. S ezen a vonaton int búcsút egy másik kedves arc, akit felsőbbbsége Szolnokra rendelt. P. Szaniszló az, aki egy évi itt tartózkodása alatt lelkes munkával szölte a szeretet elszakíthatatlan fonálát Isten és az ember között, aki fáradhatatlan szorgalommal tisztogatta a végtelen Istenhez vezető tövises utat, hogy ezen az uton járva a bűn, a szenny halálra ne sebezze a magyar lelkeket.

Búcsút intünk mi is a távozók felé Isten veled otthonodba, szabad Erdély. részekbe hazatért kedves P. Odorik, Isten veled P. Szaniszló! Van valami ami hozzánk köt benneteket. Lelkünkben él egy virágszál, amit a ti munkátok ültetett oda s amelyre féltő gonddal vigyázni fogunk, hogy majd a vizionlátásnál újra ápolástokra bizzuk.

Titeket pedig itt maradtok és idehelyezett Atyák és testvérek szeretettel köszöntünk s jól ismert lelkes munkátokra Isten bőséges áldását kérjük.

Van valami, ami hozzátok köt kedves ferences barátok, melynek gyökere a multban talál talajra, virága pedig a jövőben nyílik. A gyökérverésre alkalmas talaj a történelmi évszázadok során köztetek és köztünk szövődött meleg kapcsolat és mélyen szántó szeretet, a jövőben nyíló virág pedig a jelenben Isten dicsőségére és a drága magyar haza javára folytatandó közös munka érlelődő gyümölcse lesz.

Maradt még rab magyar föld, melyért érdemes összefogni a magyar kezeket, maradt még magyar könny, melynek letörlesztéért érdemes egybe dobantani a magyar szíveket, van még magyar álmom, melynek a valósággá munkálásáért érdemes együtt dolgozni minden magyarnak, és van még magyar bűn, amelyért érdemes engesztelő könyörgéssel ostromolni Isten trónját.

És amíg van rab magyar föld, amíg van magyar könny, amíg van magyar álmom és amíg van magyar bűn, addig szükség van a ferences barát áldozatos, példátmutató munkájára is.

Fel hát munkára jó Atyák és testvérek a dicsőséges magyar cél felé! F.

és súlyos időket élünk, kész szerencse, hogy legalább a nap süt és az ég derűs felettünk, még csak az kellene, hogy a tetejébe még az időjárás is az idegeinken táncoljon, mint eddig, elég hosszú időn át...

Ah, mondtam magamban, itt megint az Optimista és Pessimista örök perének klasszikus esetével állunk szemben. Melyiknek van igaza a kettő közül? Az egyiknek legalább akkora pártja van bizonyára, mint a másiknak. Ezért talán ne úgy tegyük fel a kérdést: melyiknek van igaza, hanem így: melyik a boldogabb? Erre könnyű felelni: a második, akinek nem is kell éppen optimistának lennie, elég ha olyan természettel áldotta meg a sorsa, hogy a rosszban is meg tudja találni a jót. Vagy ennél is pontosabban:

tenyerembe maradt rögöt belecsúsztattam a zsebembe. Ez kötött engem a szülői házhoz, ebből áradt ki az a csodálatos erő, amit erdélyi magyar léleknek neveznek.

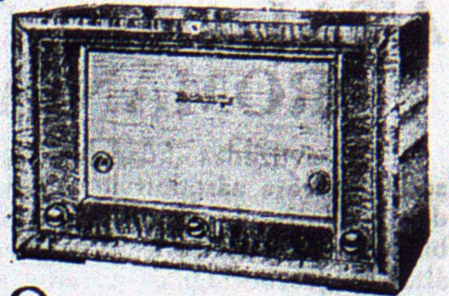
Hazaviszem ezt a félmaréknyi barnás-fekete földet, melyet már annyiszor megáztattam a könnyeimmel. Visszaadom, mert megtette a köteleességét... Követként küldöm előre ezt az együgyű levelet, mert most már hazamehetek Édesapám...

TELEFUNKEN

441 V

a tökéletesen tisztahangú

Super radio

hogy a rosszat nem tetézi a maga számára, még külön rosszal.

Igen ez természet dolga és épp ezért nehezen változtathat az ember rajta. Van, aki nyíló virágot lát és felsóhajt: milyen kár, hogy elhervad! Van aki a hervadó virágról azt mondja örömmel: milyen jóleső volt szépségét csodálni! Hát persze, hogy az egyiknek éppugy igaza van, mint a másiknak, de az is bizonyos, hogy az egyik elrontja az életét, a másik még azt is helyrehozza a maga számára, amit az élet elrontott. Mennyivel könnyebb ennek az utóbbinak, bár lehetnek olyanok, akik azt állítják: az előbbi élet igazi hőse, mert súlyosabban érez, sötétebben lát mindent és mégis tovább megy a maga útján. Er sem egészen igaz. Ahhoz is kell legalább annyi hősiesség, hogy az ember, ha szerencsés természetű is születésénél fogva, ezt a természetét megtartsa, ne hagyja megtörni magát és úgy járjon embertársai között, mint aki azt mondja: csak azért is!...

Mikor már messzi elhagytam őket, azt az első uriembert sajnáltam, a másodikat irigyletem... — ebből a kedves olvasó azt is következtetheti, hogy melyikhez tartozom... —y —n.

Erdély visszatérése szövetkezeti szempontból. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége végrehajtó bizottsága ünnepi ülést tartott az elszakított Erdély egy részének visszatérése alkalmából az ülésen, dr. Schandl Károly elnök megnyitó beszédében kiemelte, hogy a szövetkezetek igaz örömmel és hazafias lelkesedéssel fogadják a Szent István koronájához visszatérő erdélyi testvéreket és az erdélyi szövetkezeteket, amelyek 22 esztendő nehéz elnyomatása alatt is hiven kitarítottak magyarságuk mellett. Szövetkezeti szempontból is igen nagylelkűségű Erdély visszatérése. A világháború előtt az Országos Központi Hitel-szövetkezetnek és a Hangyának hatalmas szövetkezeti hálózata volt Erdélyben s ugyancsak jelentős tevékenységet fejtett ki a Gazdák Biztosító Szövetkezete is. E szövetkezetek munkáját hathatósan segítette az Erdélyi Gazdasági Egyesület, amely a román uralom alatt az erdélyi magyarság egyik gazdasági fellegrvára volt.

A VONATOK indulása

Salgótarján főtéri pályaudvarról:

044-kor Budapest felé (személy)
1150-kor " " (gyors)
1815-kor " " (személy)
423-kor Losonc felé (személy)
1039-kor " " (gyors)
1742-kor " " (gyors)

A MÁVAUT indulása

Salgótarján Főtérről:

715-kor Balassagyarmat felé.
1400-kor " "
915-kor Kisterenyéig.
1645-kor Ozdlig, Kisterenye és Homokterenyén át.
1025-kor Karancseszlig.
1525-kor Litélig, ahol Balassagyarmat felé van vasúti összeköttetés.

A mátrai esperesi kerület papságának názáreti munkája.

„A szív bőségéből szól a száj” mondja a magyarra átültetett szép latin közmondás. Lélek-energia gyűjtés, csöndes, de szerény munkájára iparkodtak a város és környék papjai, hogy utána visszatérve lelkipásztori-munkahelyükre; még jobban szánthassanak a magyar lélek-ugarba és szórthassák a drága, jóltermő magyar lélek talajba az Isten és a Magyar Haza szeretetét termő magvait, hogy mindenkinek mindene lehessenek s a szív itt gyűjtött bőségéből szólhasson majd a lelkipásztori száj!

Csütörtökön 12-én, reggel fél 9 óra-kor szentmisével, közös szentgyónással és szentáldozással vette kezdetét a papi-gyűlés, rekollekció. Utána P. Timár Máté S. J. elmélkedési beszédét adta elő, amely után a ferences rendház oratóriumában Demeter Bertalan új alesperes s tanfelügyelő esperes letette Vajda Gyula ker. esperes kezébe a tridenti esküt, majd az esküt kivévó ker. esperes üdvözlő meleg, szívből fakadó szavait az új esperes kedves, közvetlen szavak kíséretében köszönte meg.

Bubnics Mihály rozsnói megyés püspök, aki oly nagyon szeret hívei és papjai között lenni s gazdag és apostoli szeretettel lángoló szívét előttük kitárni, e papi gyűlésen az Ő és papjai legnagyobb szívfájdalmára, rendkívül nagy és sok főpásztori elfoglaltsága miatt nem tudott megjelenni s így Kovács Gyula pápai kamarást, a rozsnói egyházmegye A. C. tüzes lelkü vezetőjét küldte el képviselőként, aki itt adta át és olvasta fel a Főpásztor magas kitüntetését, melyben Vajda Gyula bárnai plebánost, kerületi esperest a rozsnói székeskáptalan címzetes kanonokjává nevezi ki. Ezután a jelenlévő papság meleg ünneplésben részesítette a kitüntetettet, aki oly nagy közszerepetnek örvend.

A gyűlés elnöke: Vajda Gyula c.

kanonok bevezetőjében méltatta a Jézus Társaság 400 éves jubileuma alkalmából; örömet fejezte ki afelett, hogy P. Rózsa Marián ferences atya az új dispoziciók után is körünkben marad, mint az északi egyházközösség agilis plebánosa; egyben meleg szeretettel üdvözlötte a ferences rendház új értékes házifőnökét: Kéri Xavér O. F. M. atyát.

Az eucharisztikus élet lelkének, a Megyéspásztor intenciójának alapján felépített pompás stílusú, páratlan gondolat-darab, reális meglátásokban gazdag: „A pap és az Oltárszentség” c. értekezését adta elő: Msgr. Kovács Gyula pápai kamarás, melyhez Demeter Bertalan tanf. esp. fűzte reflexióit és sok értékes hozzászólás hangzott el. A Megyés-Főpásztor leiratának felolvasása és a latin textus elhangzása után Kovács Zoltán mátraváki plebános: „Terménymegáldás és hálaadás” c. modern felépítésű s rendkívül hasznos gondolatokban gazdag értekezése következett, melyhez Horváth László, a lősonci kerület esperese mondta el kiváló lelkipásztori tapasztalataiból merített, bölcs reflexióit s a hozzászólók hozták össze papi meglátásaikat. Majd befejezésül az A. C. páratlan direktíváit adta elő: Kovács Gyula pápai kamarás, a rozsnói Püspök megbízásából.

Szent István országa, édes magyar Hazánk: Erdély egy részével s a Székely, földdel megnagyobbodott! E boldog-örömteli ünnepnapokra következik a lelkiismeretesen, önfeláldozóan, szívvel-lellekkel dolgozó nemzetépítő hétköznapi, melyhez az erőt, a sikert biztosító kitaratást, lelkesedést e lélek-kincsestárból vették szét a Nemzet s a Lélek építő munkásai, lelkipásztorok, hogy minden magyar szív hő vágyához, végső céljához, Nagymagyarországhoz és Isten boldog, örök színe látásához eljuthassunk! L.

Együtt Erdéllyel.

Ez a hét is az északi erdélyi területek visszatérésének, a magyar honvédek bevonulásának, tehát a boldog ünneplésnek jegyében zajlott le. A rádió elvitte a nagyvilágba a rabságból szabadult magyar testvérek elcsukló, könnyes örömujjongását, a felszabadító testvérekkel való találkozás mámoros hangjait és annak a magyar himnusznek égő szárnyalását, amelyért két évtizeden át bőrtön járt. A legkisebb községtől a nagyobb városokig mindenütt határtalan lelkesedéssel fogadták a magyar honvédeket, akik virágcsokorban vonultak be az újból magyarrá vált ősi földre. Szinte leírhatatlan az a lelkesedés, amely Szatmárnémetiben és Nagyváradon a honvédek élén bevonuló országgyarapító kormányzót fogadta és ünnepelte. Hitlerrel és Mussolinival együtt. Mindnyájan egyek voltunk odaát és ideát az örömben, a testvéri ölelésben. Szerdán Kolozsvárra, majd Marosvásárhelyre vonultak be a magyar honvédek, péntekre pedig az az egész Székelyföld megszállásával befejeződött a bécsi döntéshozás által visszaitélt területek birtokbavétele. Az erdélyi magyarok mindenütt büszkén tekintettek a jófellestszert, kiváló magyar honvédségre, amelyről a románok olyan hamis képet igyekeztek festeni előttük. Nagy öröm minden magyar számára, hogy Uzsoktól le egészen Zágónig ismét a magyar honvéd állt őrt a Kárpátok, magyar vérről annyi szor öntözött gerincén.

Most vasárnap, szeptember 15-én a kormányzó kolozsvári bevonulásának nagyarányú és nemcsak a baráti államok, hanem Amerika által is közvetített ünnepsége zárja be a visszatérés boldog ünnepeit és ugyanakkor északi Erdély hazatérésének örömeire az egész országban háláadó istentiszteleteket és hazafias ünnepségeket rendeznek a magyarok.

Ezzel aztán lezárul az ünneplés sora és következik annak a nagy munkának ideje, amely arra hivatott, hogy a két évtizedes elszakítás után visszatért területeket polgárral, közigazgatási, gazdasági és kulturális vonatkozásban össze-

olvasza az anyaországgal. Rövidesen a Ház elé kerül a javaslat a területvisszatartól és az erdélyi részek képviselőinek behívásáról. A Felvidékről és a Kárpátaljáról 40 képviselőt hívtak be, az erdélyi részről hatvanat fognak behívni. Természetes, hogy az egybeolvasztás megtörténte és a szükséges előkészületek elvégzése után a megnagyobbodott ország területén majd új választásokat tartanak.

A legsürgősebb teendők elvégzésére megtörténtek az intézkedések. Teleki Pál gróf miniszterelnök a felszabadult területek egész sor városát bejárta és helyi vezetőkkel megtárgyalta a teendőket. Tanulmányozta a nemzetiségi, az ipari, mezőgazdasági ellátási és közegészségügyi kérdéseket. Azonnali intézkedéseinek hatásként például a biztosító intézetek Nagyváradon már a felszabadulás napján kifizették az esedékes táppénzeket. Mindent elkövetnek a zökkenésmentes ellátás és igazgatás érdekében. A miniszterelnök a románok vezetőivel is tárgyal és kifejtette előttük, hogy a kormány méltányos, kisebbségi politikát akar folytatni s biztosítani kívánja a teljes jogi egyenlőséget, ezzel szemben feltétel nélküli hűséget és együttműködést kíván. Mennyire más ez, mint ahogyan a románok kezelik a náluk maradt magyarokat. Persze, ha az ő magatartásuk nem változik, a magyar kormány is revízió alá veszi felfogását. A miniszterelnök a jövő héten is folytatja tanulmányújtát és a helyszínen teszi meg a legsürgősebb intézkedéseket.

A gyorsütemű intézkedések között szerepel a máris elrendelt vasútépítés, amely az elvágott vonalak helyett jó összeköttetést kíván biztosítani a legtávolabbi Székelyfölddel is. A vasut a meglévő vonalakon már működik, az autóbusszonalakat is üzembehelyezték. Megkezdtek a lei átváltását is a hivatásosabb jobb árfolyamon. A nagy távolságok miatt a vasuti személy- és áruszállítás díjait mérsékeltek. Az árunál

Kényelem...

Rádiózni szórakozás, pihenés és így joggal követelhetjük meg a kényelmet.

Az ORION 166-os nagyszuper rövid-, közép- és hosszúhullámon a világ majd minden adóállomását veszi, 13.8 és 1950 méter között. A kiválóan szelektív és érzékeny készülék hangolását varázsszem teszi kényelmessé, a „fading”-ot pedig önműködő szabályozó küszöböl ki. A hangerősség és hangszínezet tetszés szerinti állítható be a műsor karakterének megfelelően. A készülékhez gramofon is kapcsolható. Állomás-skálája hosszú, vízszintes fekvésű és úgy helyezkedik el, hogy ülő helyzetben is minden állomás jól látható és beállítható.

A kényelem igazi készüléke az ORION 166-os nagyszuper, melynek szekrényét a térhatású (plasztikus) hang követelményeinek megfelelően képeztük ki.

Árthatók minden rádiókereskedőnél.

ORION-RÁDIÓ

200 kilométeren felül 15 százalékot, az személyszállításnál 500-tól 1400 kilométerig 4—40 százalékot ér el a mérséklés. A földműveléssügyi miniszter rádióbeszédében kijelentette, hogy Erdélyt nem vártuk üres kézzel, adni

akarunk mindent, ami erőnkben telik. Minden magyar ember boldogan veszi tudomásul, hogy Magyarország közgazdasága az erdélyi részek visszatérése után hasonló Nagymagyarország gazdasági egy-ségéhez.

A Balassa Társaság „Erdélyi est”-je jövő szombaton lesz a bányakaszinóban.

Szerkesztői üzenetek.

Doktor. Vidéki tanítónő.

S. Verseit rejtse el és csak titokban költőn. Így nem érheti csalódás!

L. Felebbezni már nem lehet, de felülvizsgálati kérelemmel fordulhat föltes hatóságához.

Talált tárgy. 1940. szeptember hó 4-én a salgótarjáni terménypiacon találtak egy zsebkendőt pénztartalommal. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon.

IGMÁNDI KESERŰVIZ
minősége egyedül

A P O L L O M O Z G Ó
SALGÓTARJÁN.

Szept. 14-én, szombaton 5, 7, 9
15-én, vasárnap d.u. 3, 5, 7 és 9
16-án, hétfőn 5, 7 és 9 órákor

UTOLSÓ VERCZKEY

Írta: ORBÓK A. Zene: SZLATINAI.
Fősz.: Szelezky, Hajmássy, Bilicsi
Kiegészítésül: MAGYAR HIRADÓ

Szept. 18-án, szerdán este 6 és 8
19-én, csütörtökön 6 és 9 órákor

KARAVÁN

Fősz.: Jane W., Duna S., stb.
Kieg.: UFA és FOX HIRADÓ

Jegyezze elő, hogy szeptember 21-én lesz a Balassa Társaság „Erdélyi est”-je.

Eladó v. bérbeadó, három szobás komfortos villa gyümölcsös-sel.

Receptkönyveket kívánságára ingyen küld: Dr. OETKER gyár, Budapest VIII., Conti utca 25.

Balassa Társaság rovata.
„Erdélyi est.”

Mint lapunk legutóbbi számában már jeleztük, a Salgótarjáni Balassa Bálint Társaság csónka hazánkban Erdély egyrésze és Székelyország visszatéréseivel való megnagyobbodása feletti országos örömből és ünnepből, Salgótarján város és környéke mindenkor hazafiasan gondolkodó és érző közönsége számára méltó keretbe foglalt ünnepi részesedést kíván nyújtani, amikor szeptember 21-én, szombaton este, a bányakaszinó dísztermében, a Társaság rendes tagjainak közreműködésével „Erdélyi est”-et rendez. Az est műsora ünnepi megemlékezésből, a bányazenei magas színvonalu játékából, klasszikus zongoraszámokból, erdélyi és hazafias vonatkozású versek és novellák előadásából, erdélyi és magyar nóták, valamint dalok és magyar nóták, valamint dalok és műdalok cigány- illetve zongorakísérettel melletti interpretálásból fog állani. Az „Erdélyi est” nyilvános taggyűlés alakjában lesz tartva, melyre szóló meghívók a pártoló tagok számára, valamint hivatalok, testületek és intézmények számára a jövő hét elején lesznek szétkülvé. Magától értetődik, hogy a Társaság a hazafias műsorra való tekintettel mindenkit örömmel lát a nívós estén, mely után tánc fog következni. Az estén befolyt tisztá jövedelem az erdélyi elszegényedett magyarság felsegítésére indított akció javára lesz fordítva.

Salgótarján megyei város polgármesterétől.
1969/1940

néhai Löwinger Rezső alapítvány kamatai.

Pályázati hirdetmény

Néhai Löwinger Rezső 1200 pengő alapítványának 1939. évi kamataira pályázatot hirdet. Az alapítvány kamatainak elnyerésére minden salgótarjáni szegény pályázhat. A kérelmek előszóval, vagy írásban f. hó 28-ig a városi szociális ügyosztálynál terjesztendő elő.

Salgótarján, 1940. szeptember 5.
Dr. Förster Kálmán polgármester.

SPORT

SBTC - WMFC 1:1 (0:0)

Korner-arány 7:5

NB. bajnoki forduló

Bíró: Iványi

Néző: 1800

Napos időben, szép számú közönség előtt állt fel a két csapat a SSE pályán.

Bíró sipjelére az SBTC mindjárt támadásba lendül s a második percben már szögletet is kiereszkedik. A 6. percben Jenőfi labdája alig a kapu mellé megyen. A 16. percben Harangzó és Mátrai összefutásánál Mátrai fekvő marad, ki is viszik a pályáról, hol bokarúgással sérülve, a játékot folytatni nem tudja. Röviden utána a 17. percben Szabadkai fölé fejel, majd a 21. percben Röck veszélyes szögletrugását kell Gécinek védeni, amit szépen le is buz. 28. percben Mátrai a közönség biztató tapsa mellett újból beáll, de rövid idő múlva a 32. percben végleg elhagyja a pályát, mely időtől az SBTC 10 emberrel, — csonkán, — de erősen küzd. Ennyi előnyt csak kényszerből lehet adni a WMFC-nek. Az eredménytelen első félidő után a második félidő 5. percében Jenőfi fejesét a kapuvonaltól vágják vissza. Nagy helyzet volt Változatos szerencsével folyik a játék, bár az SBTC csonkán küzd, mégis veszélyesek a támadásai. A hazai csapat lankadatlan

küzdelmét a 17. percben siker koronázza, mert Balázs szögletrugását Korányi a mézőnybe fejele, hol a kaputól mintegy 30 méterre álló Kis, hatalmas rugással a labdát kapásból a kapura irányítja, ami Szabó kapujának bal felső sarkában ki is köt. A csonka SBTC 1:0-ra vezet. A közönség hangos biztatása mellett a 25. percben Lackó 25 méteres szabadrugása veszélyezteti az ellenfél kapuját. WMFC is erősen küzd a kiegyenlítésért s a 25. percben Géczi csak rávetéssel ment, a 27. percben ujjra meleg helyzet volt az SBTC kapujánál. A csonkán, de lelkesen és kitartóan küzdő hazai csapat egyes tagjain mint ha a fáradtság jelei mutatkoznak, — ami érthető is, — s ezen pillanatokat WMFC ki is használja, s a 32. percben Röck beadását Szabadkai befjele. 1:1 A 34. percben Géczi megint veszélyes labdát ment. Utána erősen küzd mindkét csapat a győzelmet jelentő góliért, de az eredmény nem változott.

SBTC ha teljes csapatával játsza végig a mérkőzést, a mutatott játékával azt meg is nyerhette volna.

Megbocsátás.

Amikor el-elálló lélekzettel és elfátyolódott szemmel hallgatjuk a rádiót, zuhognak ránk az emlékek, felfakadnak a régi sebek, de örömebe változnak át a jajongások azokról a testvéreinkről az ajka, akik keserves két évtizedes rabság után megint szabadok, magyarok lehetnek. Ennyi örömkönnymég még nem hullott ki talán ezer évig sem magyar szemekből, mint most, az Úrnak 1940-ik esztendejében, amikor megtörtént a csoda másodszor is és vér, drága magyar vér nélkül szereztünk vissza megint egy jó darabot Szent István birodalmából.

Elgondolkodtató rádió-hallgatásunk közben kitisztul még a tájékozatlanok vagy nemtörődömök előtt is az a szomorú kép, melyben 1918 tele óta selym-lódtek véreink. Amikor most felszabadultan üdvözlük honvédeinket, amikor imád-ságos hittel köszöntik kormányzó urunkat, akinek fehér paripája vetekszik Csaba

királyi hadainak népszerűségével, ki-buggyan ajkukon a meggyőződés kinja, de a panasz és felhánytorgatás nyomban megmimesedik. A birodalmat alkotni tudó, nagymultu nemzet most vizsgálják le önmaga és a világ előtt.

Elfelejtünk minden kint, nem okolunk senkit, megbocsátunk mindenkinek, akármilyen ellenségünk volt is — kiáltja bele a hangszórón keresztül a világba minden szónok — mert mi magyarok tudunk tűrni, mi urak gavallérok vagyunk. Tőlünk ne rettegjen egyik volt elnyomónk se, mert mi azzal bosszujuk meg huszonkét év szenvedését, hogy amikor a magunk urai lettünk megint, mindenkit a keblünkbe ölelünk.

Igy volt amióta tud a világ a magyarról és így is lesz az idő beteljesedéseig. És éppen ezért nem kell félnünk az elmúlástól.

Bányamozgók műsora. MARCO POLO KALANDJAI, a halhatatlan velen-csei világjáró szerelmi viszontagságait a Mennyei birodalomban, Kinában, mutatják be a baglyasajjai és pálfalvai bánya-mozgók, szeptember hó 15-én, vasárnap, szokásos előadásuk keretében. Samuel Goldwyn milliós világfilmje ez, 11 fejezetben s főszereplői: Gary Cooper és Sigrid Gurie. A nagy műsoru filmet a Magyar, Ufa és Fox világíradók egészítik ki.

Rendelet a kincstári és beruházási pótlékokról. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszternek azokat a rendeleteit, amelyekben az általános kereseti-adó alanyai által az 1940. évi XXII. tc. 22. §-a szerint fizetendő kincstári pótlék, valamint a jövedelmi adó alanyai által az idézett törvény 37. §-ában foglaltak alapján fizetendő beruházási pótlék kivetése és kezelése tárgyában intézkedik. Ezeket a pótlékokat az 1940. évre pótlólag kivetik, azok tehát már a folyó évben fizetendők lesznek. A kivetések iránt az adóhivatalok külön bevallás nélkül hivatalból intézkednek.

Ingyen vetőmagot kapnak a repcetermelők. A repcetermelés elősegítése érdekében a földmivélsügyi miniszter elrendelte, hogy a Futura vidéki főintézetek útján katasztrális holdanként nyolc kilogramm nemesített repcetervetőmagot bocsásson azoknak a gazdáknak rendelkezésére, akik földjeiken repcét akarnak termelni.

Buza, rozs és árpa vetőmagot osztanak szét a gazdák között. A földmivélsügyi minisztérium ez év őszén újból vetőmagakciót rendez. Ez alkalommal 10.000 métermázsza nemesített és 60.000 métermázsza utántermésű buza, 2.000 métermázsza nemesített és 30.000 métermázsza utántermésű rozs, továbbá 1.000 métermázsza nemesített és 2.500 métermázsza utántermésű őszi árpa vetőmagot bocsátanak a gazdaságok rendelkezésére. A vetőmagvak beszerzésénél alapár és felár fizetendő. Az alapár általában a szállítás előtti héten jegyzett budapesti tőzsdei középár, a felár pedig az eredeti nemesített vetőmagnál métermázsánként 4, az utántermesztett vetőmagnál pedig 2 pengő. A felár felét az akció viseli, ugyancsak a vasúti szállítási költség is.

Szeged a kormányzóról elnevezett új egyetemet kap. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternél értekezlet volt a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem hazatérésével kapcsolatos szükségességnek mutakozó intézkedésekről. A kultuszminiszter ismertette a megjelentelekkel a szegedi és pécsi egyetemi oktatás tekintetében kialakult terveket és közölte a két város polgármestereivel, hogy bár mind a két város bizonyos áldozatot kénytelen hozni a nemzeti közösség művelődési érdekeinek, nagyobb károsodás egyiket sem éri, mert a pécsi Erzsébet Tudományegyetem tovább folytatja működését, a kolozsvári egyetemnek két évtizeden hajlékot adó

Szeged városa pedig új egyetemet fog kapni, amely a kormányzó engedélyétől feltételezeten a szegedi magyar királyi Horthy Miklós Tudományegyetem nevét fogja viselni.

Huszonkét év előtt 927 erdélyi gyárvállalat szakadt el az anyaországtól. A román megszállás az anyaországtól 95.827 önálló iparost, 4902 ipari tisztviselőt, 166.363 egyéb ipari segéderőt és husznál több alkalmazottat foglalkoztató iparvállalatoknál 67.870 munkást szakítottak el. A trianoni béke előtt Magyarországon összesen 4271 gyári jellegű iparvállalat volt. Ebből a román megszállás alá került 927 gyárvállalat 153.667 lóerővel, 92.650 átlagos évi munkáltszámmal. Az elcsatolt gyártelepek munkásainak évi 61.930.000 koronát fizettek ki munkabér címén, míg a termelés értéke 614.895.000 koronát tett ki.

Fásítási célokra ingyen osztanak ki facsemetéket. A földmivélsügyi miniszter ez év őszén és a jövő év tavaszán facsemetéket és subángokat oszt ki. Alföldi erdők, fasorok, szélfogók telepítésére, továbbá az ország bármely részén levő kopár és vízmosásos terület beerdősítésére, a Balaton környékének fásítására, a csomagolás és vasúti állomásra szállítás költségeinek elengedésevel ingyen adnak facsemetéket.

Az idei bortermés a készlettel együtt legfeljebb a belső fogyasztást fedezi. A rendkívül hideg tél, továbbá a gyakori esőzések miatt fellépett peronoszpóra nagy pusztításokat okozott országsszerte a szőlőgazdaságokban. Tokaj-hegyalja vidékein a multévi 100.000 hektoliteres termés után az idén alig 15.000 hektoliter termésre van kilátás. Az idei bortermést legfeljebb 2 millió hektoliterre becsülhetjük, amihez hozzászámítva a még meglévő 1 millió hektoliteres készletet, összesen 3 millió hektó bormennyiség áll rendelkezésre a jövő évi szükséglet fedezésére. A belföldi fogyasztás havi szükséglete körülbelül 300.000 hektoliter és így előállhat az a helyzet, amire emberemlékezet óta nem volt példa, hogy nem tudjuk fedezni a belföldi szükségletet.

Szeplő, májfolt
ellen használjon

B u b i szeplőkrémet
Kapható: SZÜCS-gyógyszertárban.

A bgyarmati m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

2410/JL. a. 1940.

Hirdetmény.

Az 1940. évi általános kereseti, jövedelem, vagyonadó bevallással kapcsolatos és nem a beruházási hozzájárulást fizetőket érintő közkegyelem.

Az egyesensadókra vonatkozó egyes törvényes rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről szóló 1940:XXII. tc. a (továbbiakban T.) 45. §-a a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„Ha az adózó, aki az 1938. XX. tc. 3 §-a (1) bekezdésének 1 pontja alapján beruházási hozzájárulást nem volt köteles fizetni, legkésőbb 1940. évi szeptember hó 30. napjáig pótlólag olyan jövedelmeket és vagyonértékeket is bejelent, amelyeket az 1940. évre szóló általános, kereseti, illetőleg jövedelem és vagyonadó bevallásában elhallgatott, vagy nem helyesen vallott be, vagy amelyekről bevallást egyáltalában nem adott, a helytelen vagy valótlan bevallásnak büntető következményei alól mentesül, feltéve, hogy vele szemben a jövedelem vagy vagyon helytelen vagy valótlan bevallása, vagy a bevallás elmulasztása miatt a pénzügyi hatóság részéről eljárás még nem indult. Ez a bejelentés az adózót az 1940. évet megelőző időre a pótlólagos megadóztatás alól is mentesíti.”

A közkegyelem engedélyezésének az a célja, hogy azok, akik a honvédelem és a közgazdaság fejlesztéséről, egyes népiölleti beruházásokról s ezek költségeinek fedezéséről szóló 1938:XX tc. 8 §-ának (3) bekezdésében biztosított közkegyelemben azért nem részesülhettek, mert vagyonuk értéke az 50.000 pengő nem hatadván meg, bevallást nem voltak

kötelesek adni, a multban elkövetett cselekményeik következményei alól szabadduljanak, ha a T-ben megszabott feltételeknek eleget tesznek.

Közkegyelemben csak az az adózó részesülhet, aki:

a) pótlólag olyan jövedelmeket és vagyonértékeket jelent be, amelyeket az 1940. évre szóló általános kereseti, illetőleg jövedelem és vagyonadó bevallásában elhallgatott, vagy nem helyesen vallott be, vagy amelyekről bevallást egyáltalában nem adott.

b) bejelentést 1940. szeptember hó 30. napjáig teszi meg.

c) olyan elhallgatott vagyont jelent be, amelynek értéke adó alá már bevallott vagyonértékénél magasabb értékűvel együtt 1938. évi február hó 28-án az 50.000 pengő nem haladta meg.

d) az adóalapul vett jövedelem vagy vagyon helytelen, vagy valótlan bevallása, vagy a bevallás elmulasztása miatt eljárás alatt nem állott, illetőleg ellene a pénzügyi részéről eljárás még nem indult.

Valamennyi ezen feltétel teljesítése, illetve fennforgása esetében a közkegyelem kiterjed az elhallgatott jövedelemmel vagy vagyonnal kapcsolatban az 1940. évet megelőző időre kivethető összes állami és helyhatósági adókra. Állami adók alatt nemcsak az egyenesadók, hanem a közvetett adókat és illetéket is érteni kell.

Az 1940. évi általános kereseti adóra, az alkalmazottak kereseti adójára, a jövedelem és vagyonadóra, valamint mindazokra a közadókra, amelyek az elhallgatott jövedelemmel vagy vagyonnal kapcsolatban az 1940. évre kivethetők, vagy 1940. évi január hó 1-től kezdve szedhetők, a közkegyelem nem terjed ki. Pl. ha az adózó az 1940. évi jövedelem és vagyonadó bevallásában 30.000 pengő magánkövetelését és az abból származó kamatjövdelem elhallgatta és a magánhitelek kamatilletékeit sem róta le, az 1940. évre nemcsak jövedelem és vagyonadóját kell helyesbíteni, hanem az 1940. évi január hó 1-je után esedékessé vált kamatok alapulvételeivel a kamatilletéket is ki kell róni és be kell szedni.

Az elhallgatott jövedelem vagy vagyon bejelentését szabályszerű adóbevallási iven kell megtenni, azonban a bevallási iv külzetén meg kell jelölni, hogy ez a bevallás jövedelmek és vagyonértékek pótlólagos bejelentésére szolgál.

A bejelentést csak akkor lehet szabályszerűnek tekinteni, ha nem csupán az elhallgatott jövedelem többletet vallja be, hanem a bevallási iv minden rovatát újból pontosan kitölti. Be kell tehát vallani a valóságos nyersbevételt és pontonként kell felsorolni a valóságos kiadásokat, hogy ily módon a közkegyelem elnyerése céljából tett bejelentés helyessége ellenőrizve legyen. Ha az elhallgatott jövedelem csak általános kereseti adó alá tartozó jövedelemforrásból származik és ezen a jövedelemen kívül az adózónak más elhallgatott jövedelme vagy vagyonértéke nincs, a jövedelem és vagyonadóval kapcsolatban a közkegyelem elnyerése céljából külön bejelentést nem kell tenni.

Ha az adózó a jelen rendelet alapján beadott bevallásában nem jelenti be valamennyi elhallgatott jövedelmét és vagyonértékét, vagy helytelen bevallásait nem minden tételre nézve helyesbíti és utóbb kiderül, hogy adóköteles tiszta jövedelme vagy vagyonának tiszta értéke valóságban több, mint a bejelentése alapján helyesbített jövedelem és vagyonadó alapja, nemcsak az 1940. évi adóalapot kell újból helyesbíteni, hanem az adókülömbözeteket az 1940. évet megelőző évekre is pótlólag elő kell írni, ezenfelül adócsalás, illetőleg jövedéki kihalás miatt a büntető eljárást meg kell indítani.

Az adózó az 1940. évi adók helyesbítéséről szóló végzés ellen csak abban az esetben élhet a pénzügyigazgatósághoz fellebbezéssel, ha a m. kir. adóhivatal a helyesbített adóalap után az adót helytelenül számította ki, vagy tévesen nem a megfelelő adóttételt alkalmazta, vagy a vagyonértékét nem az 1940. évi 19.500 számú pénzügyminis-teri rendeletben foglalt szabályok szerint számította.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.